رئاسة الشؤون الدينية
بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

العَقِيدَةُ الصَّحِيْحَةُ وَمَا يُضَادُّهَا | أوكراني | українська

Правильне віровчення та те, що йому суперечить

Автор книги Вельмишановний шейх
Абдульазіз ібн Абдуллаг ібн Баз

ⓒ جمعية خدمة المحتوى الإسلامي باللغات ، ١٤٤٨هـ

بن باز ، عبدالعزيز
العقيدة الصحيحة وما يضادها - أوكراني. / عبدالعزيز بن باز - ط١. .- الرياض ، ١٤٤٨هـ
٤٨ ص ؛ ..سم

رقم الإيداع: ١٤٤٨/٨٠٨١
ردمك: ٩٧٨-٦٠٣-٥١٧-٦٩٨-٩

العَقِيدَةُ الصَّحِيْحَةُ وَمَا يُضَادُّهَا

Правильне віровчення та те, що йому суперечить

لِسَمَاحَةِ الشَّيْخِ العَلَّامَةِ
عَبْدِ العَزِيزِ بْنِ عَبْدِ اللهِ بْنِ بَازٍ
رَحِمَهُ اللهُ

Автор книги Вельмишановний шейх
Абдульазіз ібн Абдуллаг ібн Баз

بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Перше послання: Правильне віровчення та те, що йому суперечить

Уся хвала належить тільки одному Аллагу, мир і благословення останньому Пророку, його родині та сподвижникам.

А далі: враховуючи, що правильне віросповідання є фундаментальною основою Ісламу та опорою мусульманської громади, я вважаю надзвичайно важливим присвячувати цій темі свої письмові праці, докладаючи всіх зусиль для її ґрунтовного роз'яснення та пояснення.

Як відомо з шаріатських доказів із Корану та Сунни, що будь-які дії та слова можуть бути правильними та прийнятними у Аллага лише за умови, що вони походять із правильного віровчення. Якщо ж віровчення є неправильним, то все, що з нього випливає — слова чи дії — стає недійсним, як про це сказав Всевишній Аллаг:

﴿...وَمَن يَكۡفُرۡ بِٱلۡإِيمَٰنِ فَقَدۡ حَبِطَ عَمَلُهُۥ وَهُوَ فِي ٱلۡأٓخِرَةِ مِنَ ٱلۡخَٰسِرِينَ﴾

﴿...а хто відрікся від віри – марні його вчинки, і у Вічному житті він опиниться серед

потерпілих збиток!﴾

[Сура Аль-Ма'іда (Трапеза): 5].

Також Всевишній сказав:

﴿وَلَقَدۡ أُوحِيَ إِلَيۡكَ وَإِلَى ٱلَّذِينَ مِن قَبۡلِكَ لَئِنۡ أَشۡرَكۡتَ لَيَحۡبَطَنَّ عَمَلُكَ وَلَتَكُونَنَّ مِنَ ٱلۡخَٰسِرِينَ ٦٥﴾

﴿Було відкрито тобі й тим, які жили раньше за тебе: «Якщо ти додаватимеш Мені рівних у поклонінні, то стануть марними твої вчинки й ти неодмінно будеш одним із тих, які втратят усе!»﴾ [Сура Аз-Зумар (Натовпи): 65].

І аятів із таким змістом у Корані багато. А ясна Книга Аллага і Сунна Його вірного Посланця, мир йому та найкраще благословіння від його Господа, чітко вказують на те, що правильне віровчення зводиться до шести речей, а саме: віра в Аллага, Його ангелів, Його писання, Його посланців, віра в Останній день, і в Передвизначення — як доброго, так і поганого. І саме ці шість пунктів є основами правильного віровчення, яке було зіслано в Книзі Могутнього Аллага, та з якими Аллаг послав Свого Посланця Мухаммада, мир йому і благословення Аллага.

У Корані та в достовірній Сунні наведено безліч доказів щодо цих шести основ, зокрема:

По-перше, докази з Корану, а саме слова Всемогутнього і Великого Аллага:

﴿لَّيْسَ ٱلْبِرَّ أَن تُوَلُّوا۟ وُجُوهَكُمْ قِبَلَ ٱلْمَشْرِقِ وَٱلْمَغْرِبِ وَلَٰكِنَّ ٱلْبِرَّ مَنْ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ وَٱلْمَلَٰٓئِكَةِ وَٱلْكِتَٰبِ وَٱلنَّبِيِّۦنَ...﴾

﴿Благочестя не в тому, щоб ви повертали свої обличчя на схід чи на захід, а благочестивим є той, хто підкорився і увірував в Аллага, і в Останній день, і в усіх ангелів, і в усі Писання, і в усіх пророків...﴾

[Сура Аль-Бакара (Корова): 177].

І слова Його, Пречистого і Всевишнього:

﴿ءَامَنَ ٱلرَّسُولُ بِمَآ أُنزِلَ إِلَيْهِ مِن رَّبِّهِۦ وَٱلْمُؤْمِنُونَ ۚ كُلٌّ ءَامَنَ بِٱللَّهِ وَمَلَٰٓئِكَتِهِۦ وَكُتُبِهِۦ وَرُسُلِهِۦ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّن رُّسُلِهِۦ...﴾

﴿Посланець увірував у те, що було послано йому від Господа його — в Коран та Сунну, а разом із ним — віруючі. Усі вони увірували в Аллага, і в Його ангелів, і в Його писання, і в Його посланців і сказали: «Ми не робимо різниці між ким би там не було з Його посланців»...﴾

[Сура Аль-Бакара (Корова): 285].

В іншому аяті Всевишній говорить:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُوٓا۟ ءَامِنُوا۟ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِۦ وَٱلْكِتَٰبِ ٱلَّذِى نَزَّلَ عَلَىٰ رَسُولِهِۦ وَٱلْكِتَٰبِ ٱلَّذِىٓ أَنزَلَ مِن قَبْلُ ۚ وَمَن يَكْفُرْ بِٱللَّهِ وَمَلَٰٓئِكَتِهِۦ وَكُتُبِهِۦ وَرُسُلِهِۦ وَٱلْيَوْمِ ٱلْءَاخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَٰلًۢا بَعِيدًا ﴿١٣٦﴾﴾

﴿О ви, які увірували! Віруйте в Аллага і Його посланця, і в Писання, яке Він зіслав Своєму

посланцю – Коран, і в ті Писання книги, які Він зіслав раніше минулим пророкам. А хто стане невіруючим в Аллага і Його ангелів, і Його Писання, і Його посланців, і в Останній День, – той заблукав у глибокій омані!﴾

[Сура Ан-Ніса (Жінки): 136].

В іншому аяті Всевишній говорить:

﴿أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ ٱللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ ۗ إِنَّ ذَٰلِكَ فِي كِتَٰبٍ ۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى ٱللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧٠﴾﴾

﴿Невже ти не знаєш, що Аллагу відомо те, що на небі й на землі? Воістину, це є в Писанні! Воістину, це легко для Аллага!﴾

[Сура Аль-Хадж (Хадж): 70].

По-друге, докази з Сунни. Серед них — відомий достовірний хадіс, який наводить Муслім у своїй достовірній збірці зі слів володаря правовірних 'Умара ібн аль-Хаттаба, нехай буде вдоволений ним Аллаг, про те, що Джібріль, мир йому, спитав у Пророка, мир йому та благословення Аллага, про віру, на що той відповів:

«الإِيمَانُ أَنْ تُؤْمِنَ بِاللَّهِ، وَمَلَائِكَتِهِ، وَكُتُبِهِ، وَرُسُلِهِ، وَالْيَوْمِ الآخِرِ، وَتُؤْمِنَ بِالقَدَرِ خَيْرِهِ وَشَرِّهِ».

«Віра — це, коли ти віриш в Аллага, Його ангелів, Його Писання, Його посланців, в Останній День, а також віриш в

Передвизначення як добра, так і зла»[1]. Цей хадіс передали Аль-Бухарі та Муслім — із незначними відмінностями в тексті — від Абу Гурейри, нехай буде задоволений ним Аллаг.

Усі обов'язкові для віри мусульманина переконання — стосовно Аллага Всемогутнього, питань загробного життя, воскресіння та інших сокровенних речей, про які сповістили Аллаг та Його Посланець, мир йому і благословення Аллага, — випливають із цих шести фундаментальних основ віровчення.

Тому далі ми наведемо детальні пояснення цих шести основ.

Перша основа: Віра в Аллага Всевишнього

Вона включає в себе декілька речей, серед яких: Віру в те, що Він є єдиним істинним Богом, Який заслуговує поклоніння, на відміну від усього іншого, оскільки Він є Творцем Своїх рабів. Він піклується про них, Він забезпечує їх прожитком, Він знає про їхні явні та таємні справи, і Він здатний винагородити покірних Йому і покарати тих, хто грішить.

Аллаг створив людей і джинів заради цього поклоніння, та наказав їм його дотримуватися, як свідчить про це Сам Всевишній:

[1] [НавівМуслім (8)].

﴿وَمَا خَلَقْتُ ٱلْجِنَّ وَٱلْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ ﴿٥٦﴾ مَآ أُرِيدُ مِنْهُم مِّن رِّزْقٍ وَمَآ أُرِيدُ أَن يُطْعِمُونِ ﴿٥٧﴾ إِنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلرَّزَّاقُ ذُو ٱلْقُوَّةِ ٱلْمَتِينُ ﴿٥٨﴾﴾

﴿Я створив джинів та людей лише для того, щоб вони поклонялися Мені! (56)

Я не бажаю від них наділу та не потребую, щоб вони годували Мене! (57)

Воістину, Аллаг — Наділяючий прожитком, Володар Могутності! (58)﴾ [Сура Аз-Зарійят (Розсіюючі): 56-58].

Також Всевишній сказав:

﴿يَـٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱعْبُدُواْ رَبَّكُمُ ٱلَّذِى خَلَقَكُمْ وَٱلَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ﴿٢١﴾ ٱلَّذِى جَعَلَ لَكُمُ ٱلْأَرْضَ فِرَٰشًا وَٱلسَّمَآءَ بِنَآءً وَأَنزَلَ مِنَ ٱلسَّمَآءِ مَآءً فَأَخْرَجَ بِهِۦ مِنَ ٱلثَّمَرَٰتِ رِزْقًا لَّكُمْ ۖ فَلَا تَجْعَلُواْ لِلَّهِ أَندَادًا وَأَنتُمْ تَعْلَمُونَ ﴿٢٢﴾﴾

﴿О ви, люди! Поклоняйтеся Господу вашому, Який створив вас, і тих, що жили до вас, і цим щоб ви убереглися від Його покарання! (21)

Поклоняйтеся Господу, Який створив для вас землю ложем, а небо — крівлею. Котрий зіслав із неба воду й проростив нею плоди для вашого прожитку. Тож не прирівнюйте до Аллага нікого, звеличуючи їх на одному рівні з Аллагом, адже ви знаєте, що тільки Він є Творцем, Даруючим достаток, і тільки Він один гідний, щоб служити Йому та поклонятись Йому! (22)﴾ [Сура Аль-Бакара (Корова): 21-22].

І Аллаг направив посланців і зіслав Писання задля того, щоб роз'яснити цю істину, закликати до неї та застерегти від того, що їй суперечить. Як сказав Всевишній з цього приводу:

﴿وَلَقَدۡ بَعَثۡنَا فِي كُلِّ أُمَّةٖ رَّسُولًا أَنِ ٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ وَٱجۡتَنِبُواْ ٱلطَّٰغُوتَ...﴾

﴿І вже Ми відправляли до кожного народу свого посланця, щоб він сказав їм: «Поклоняйтеся тільки одному Аллагу, і стороніться лжебога!»﴾ [Сура Ан-Нахль (Бджоли): 36].

І Всевишній сказав:

﴿وَمَآ أَرۡسَلۡنَا مِن قَبۡلِكَ مِن رَّسُولٍ إِلَّا نُوحِيٓ إِلَيۡهِ أَنَّهُۥ لَآ إِلَٰهَ إِلَّآ أَنَا۠ فَٱعۡبُدُونِ ٢٥﴾

﴿Ми не відсилали раньше за тебе жодного посланця, не відкривши йому: «Немає божества, гідного поклоніння, крім Мене, тож служіть і поклоняйтеся виключно Мені!»﴾ [Сура Ан-Анбія (Пророки): 25].

Всемогутній і Великий Аллаг також каже:

﴿الر كِتَابٌ أُحۡكِمَتۡ ءَايَاتُهُۥ ثُمَّ فُصِّلَتۡ مِن لَّدُنۡ حَكِيمٍ خَبِيرٍ ١ أَلَّا تَعۡبُدُوٓاْ إِلَّا ٱللَّهَۚ إِنَّنِي لَكُم مِّنۡهُ نَذِيرٞ وَبَشِيرٞ ٢﴾

﴿Аліф. Лям. Ра. Це – Писання, аяти якого досконало встановлені, і потім чітко роз'яснені всі його положення Мудрим, Всезнаючим. (1)

Щоб ви нікого не вважали богом, окрім одного Аллага і не служили їм, і воістину, я – Мухаммад, для вас від Нього застерігач і добрий вісник!(2)﴾ [Сура Гуд: 1-2].

Суть цього поклоніння полягає в тому, щоб присвячувати всі форми поклоніння, якими поклоняються люди, виключно Аллагу, Пресвятому і Всевишньому! Це включає мольбу-благання, вияв страху, покладання надії, молитву, піст, жертвопринесення, давання обітниці та інші види поклоніння. Усі вони повинні виконуватися з повною покорою Йому, з надією на Його винагороду та страхом перед Його покаранням, у поєднанні з цілковитою любов'ю до Нього та благоговінням перед Його Могутністю.

Той, хто розмірковує над Священним Кораном, знайде, що більшість його змісту було зіслано, щоб розкрити суть цієї великої основу, як, наприклад, слова Всевишнього Аллага:

﴿إِنَّآ أَنزَلۡنَآ إِلَيۡكَ ٱلۡكِتَٰبَ بِٱلۡحَقِّ فَٱعۡبُدِ ٱللَّهَ مُخۡلِصٗا لَّهُ ٱلدِّينَ ۝٢ أَلَا لِلَّهِ ٱلدِّينُ ٱلۡخَالِصُۚ وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ مَا نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلۡفَىٰٓ إِنَّ ٱللَّهَ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ فِي مَا هُمۡ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَنۡ هُوَ كَٰذِبٞ كَفَّارٞ ۝٣﴾

﴾Воістину, Ми зіслали тобі Писання з істиною, тож поклоняйся тільки одному Аллагу, присвячуючи виключно Йому усю свою віру! (2)

Чи не Аллагу належить щира релігія? А ті, які беруть собі помічників замість Нього,[говорять]: «Ми поклоняємося їм лише для того, щоб вони наблизили нас до Аллага якнайближче». Воістину, Аллаг розсудить між віруючими єдинобожниками і невіруючими багатобожниками у День Суду щодо того, в чому вони розходяться! Воістину, Аллаг не веде істинним шляхом того, хто бреше, і є невірним!(3)﴾ [Сура Аз-Зумар (Натовпи): 2-3].

І слова Його, Пречистого і Всевишнього:

﴿وَقَضَىٰ رَبُّكَ أَلَّا تَعۡبُدُوٓاْ إِلَّآ إِيَّاهُ...﴾

﴿І встановив Господь твій, щоб ви – всі люди – не поклонялися нікому, окрім Нього одного...﴾ [Сура Аль-Ісра (Нічне перенесення): 23].

І слова Його, Піднесеного і Славного:

﴿فَٱدۡعُواْ ٱللَّهَ مُخۡلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ وَلَوۡ كَرِهَ ٱلۡكَٰفِرُونَ ١٤﴾

﴿Тож звертайтеся ж з мольбами до Аллага, присвячуючи виключно Йому одному віру і поклоніння, навіть якщо це й ненависно невіруючим!﴾

[Сура Аль-Гафір (Прощаючий): 14].

Так само, хто замислиться над Сунною Пророка, мир йому і благословення Аллага, той знайде в ній велику увагу до цієї великої основи. Прикладом цього є те, що наводиться в

обох достовірних збірниках аль-Бухарі та Мусліма зі слів Му‘аза, нехай буде задоволений ним Аллаг, що Пророк, мир йому і благословення Аллага, сказав:

«حَقُّ اللهِ عَلَى العِبَادِ أَن يَعْبُدُوهُ وَلَا يُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا».

«Право Аллага на Його рабів полягає в тому, щоб вони поклонялися Йому одному, і не поклонялися нічому замість Нього»[1].

Віра в Аллага також передбачає і віру у все те, що Аллаг приписав Своїм рабам та наказав втілювати в житті, а саме п'ять стовпів Ісламу.

А саме: свідчення, що немає божества, гідного поклоніння, крім Аллага, і що Мухаммад — Посланець Аллага; звершення молитви; сплата закяту; піст у місяць Рамадан; паломництво до Заповідного Дому Аллага для того, хто має на це змогу, та інші обов’язкові приписи, встановлені пречистим Шаріатом.

Найважливішим і найвеличнішим серед цих стовпів є засвідчення того, що немає божества, гідного поклоніння, крім одного лише Аллага, і що Мухаммад – Посланець Аллага. Це свідчення вимагає щирого присвячення поклоніння тільки Аллагу та заперечення права на поклоніння будь-кому чи будь-чому, окрім

[1] Передали аль-Бухарі (2856) і Муслім (30).

Нього. Саме в цьому полягає сенс слів «немає божества, гідного поклоніння, крім Аллага (ля іляга ілля-Ллаг)». Його значення, як стверджували вчені, нехай змилується над ними Аллаг, таке: немає нікого, гідного поклоніння по праву, окрім Аллага. Відповідно, усі об'єкти, яким поклоняються, окрім Аллага — чи то люди, ангели, джини, чи щось інше — не мають ніякої справжньої божественності. А істинним Богом, гідним поклоніння по праву, є тільки один Аллаг, у Якого немає співучасників, як сказав Він, Пречистий і Всевишній:

﴿ذَٰلِكَ بِأَنَّ ٱللَّهَ هُوَ ٱلۡحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدۡعُونَ مِن دُونِهِۦ هُوَ ٱلۡبَٰطِلُ...﴾

﴿Це тому, що Аллаг – Істинний Бог, і тому, що те, до чого вони — багатобожники, звертаються замість Нього, це все – неправда...﴾

[Сура Аль-Хадж (Хадж): 62]

Раніше ми вже пояснювали, що Аллаг, Пречистий і Всевишній, створив людей і джинів саме задля цієї найважливішої основи, зобов'язав їх виконувати її, і з цією метою посилав Своїх Посланців та зіслав Свої Писання. Відтак, рабу необхідно ретельно розмірковувати над цим і багато обдумувати це, щоб усвідомити те велике невігластво більшості мусульман щодо цієї основи. Це невігластво призвело до того, що вони стали

поклонятися іншим замість Аллага, віддаючи Його виняткове право на поклоніння комусь або чомусь іншому. І лише Аллаг – Той, до Кого звертаються по допомогу.

Із віри в Аллага, Пречистий Він, є віра в те, що Він – Творець усього сущого, Той, Хто керує справами творінь й чинить над ними Своїм знанням і могутністю так, як забажає. Він – Володар цього світу й останнього, і Господь абсолютно всіх світів та творінь; немає ні іншого Творця, окрім Нього, і немає іншого Господа, крім Нього,

і що Він направив посланців і зіслав Писання з метою виправлення помилок Своїх рабів і заклику їх до того, що принесе їм порятунок і буде корисним для них як у цьому, так і у вічному житті.

І віра в Аллага передбачає віру в те, що Він — Пречистий від будь-яких недоліків, і у всьому цьому Він не має жодних посередників. Всевишній Аллаг сказав:

﴿ٱللَّهُ خَٰلِقُ كُلِّ شَيۡءٖۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ وَكِيلٞ ٦٢﴾

﴿Аллаг — Творець кожної речі. Він — Покровитель і Хранитель кожної речі!﴾ [Сура Аз-Зумар (Натовпи): 62].

Також Всевишній сказав:

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ ٱللَّهُ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ فِى سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ ٱسْتَوَىٰ عَلَى ٱلْعَرْشِ ۖ يُغْشِى ٱلَّيْلَ ٱلنَّهَارَ يَطْلُبُهُۥ حَثِيثًا وَٱلشَّمْسَ وَٱلْقَمَرَ وَٱلنُّجُومَ مُسَخَّرَٰتٍۭ بِأَمْرِهِۦٓ ۗ أَلَا لَهُ ٱلْخَلْقُ وَٱلْأَمْرُ ۗ تَبَارَكَ ٱللَّهُ رَبُّ ٱلْعَٰلَمِينَ ﴿٥٤﴾﴾

﴿Воістину, Господь ваш – Аллаг, Який створив небеса та землю із небуття, за Своєю мудрістю за шість днів, а потім піднісся над Троном так, як личить Його Величі. Він покриває ніччю день, який невпинно слідує за нею... І сонце, і місяць, і зірки, – всі вони Йому підвладні. О, так, Він створює та наказує! Благословенний Аллаг – Господь світів!﴾

[Сура Аль-А'раф (Огорожі): 62].

До віри в Аллага Всевишнього також належить віра в Його прекрасні Імена та досконалі Якості, які згадані в Його Великій Книзі та підтверджені Його вірним Посланцем, без спотворення, без заперечення, без з'ясування "як?" , і без уподібнення.

﴿...لَيْسَ كَمِثْلِهِۦ شَىْءٌ ۖ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْبَصِيرُ﴾

﴿Немає нікого і нічого подібного до Нього! І Він – Всечуючий, Всевидячий!﴾

[Сура Аш-Шура (Рада): 11].

Атрибути Аллага повинні сприйматися так, як вони прийшли, без запитань "як?", з вірою у великі значення, на які вони вказують, і які є якостями Аллага, Могутнього та Великого.

Обов'язково необхідно описувати Його, Всевишнього, цими якостями так, як личить Йому, не уподібнюючи Його до творінь у жодному з Його атрибутів,

як сказав Всевишній:

﴿فَلَا تَضۡرِبُواْ لِلَّهِ ٱلۡأَمۡثَالَۚ إِنَّ ٱللَّهَ يَعۡلَمُ وَأَنتُمۡ لَا تَعۡلَمُونَ ٧٤﴾

﴿Тож не надавайте ж Аллагу рівних! Воістину, Аллаг знає що ви робите, а ви не знаєте, який гріх ви цим чините і яке покарання за це передбачається!﴾

[Сура Ан-Нахль (Бджоли): 74].

Саме такі переконання щодо імен та атрибутів Аллага сповідували послідовники Сунни та єдиної громади (Аглю с-Сунна ва-ль-Джамаа), починаючи зі сподвижників Посланця Аллага, мир йому і благословення Аллага, та їхніх щирих послідовників. Це віровчення, передав імам Абу-ль-Хасан аль-Аш'арі, нехай помилує його Аллаг, у своїй праці «Макалят», а також багато інших авторитетних вчених і віруючих.

Аль-Ауза‘і, нехай помилує його Аллаг, сказав: «Якось запитали аз-Зугрі та Макхуля про аяти, де згадані якості Всевишнього, на що вони відповіли: «Вони такі, як про них сказано»»[1].

[1] Навів аль-Лялякаї в «Шарх Усуль аль-І'тікад» (735), і Ібн Абд аль-Барр в «Джамі' аль-'Ільм ва Фадлігі» (1801), але зі словами «хадіси» замість

Аль-Ауза‘і, нехай помилує його Аллаг, також сказав: «Багато з нас і табіїнів (послідовників сподвижників) казали, що Пресвятий Аллаг на Троні (‘Арш), і ми вірили в ті якості (Всевишнього) про які згадано в Сунні»[1].

Валід ібн Муслім, нехай помилує його Аллаг, сказав: «Якось запитали Маліка, аль-Авза‘і, аль-Ляйса ібн Са‘да і Суфьяна ас-Саурі, нехай помилує їх Аллаг, про тексти, в яких згадані якості (Всевишнього), на що всі вони відповіли: «Вони такі, як про них сказано без "як?"»»[2].

А коли запитали Рабі‘а ібн Абу ‘Абд ар-Рахмана, який був шейхом імама Маліка, нехай Аллаг помилує їх обох, про "Піднесення на Троні (‘Арш)", він відповів: «Саме піднесення не є чимось невідомим. Те, як воно сталося неможливо зрозуміти. Послання зіслав Аллаг, Його посланець, мир йому і благословення Аллага, ясно доніс його, а нам залишається в це тільки увірувати»[3], І коли запитали імама аль-Маліка, нехай помилує його Аллаг, про це, то він

«аяти атрибутів», і його текст: «Передавайте ці хадіси так, як вони прийшли, і не сперечайтеся про них».

[1] Навів аль-Байгакі в «Аль-Асма уа ас-Сифат» (865), визнав його існад достовірним Ібн Таймія в «Аль-Хамавія» (с. 269), а аз-Загабі сказав у «Аль-Арш» (2/223): «Його передавачі — імами, гідні довіри».

[2] Передали аль-Ляляка‘ї в «Шарх Усуль І'тікад» (930), аль-Байгакі в «аль-Асма ва ас-Сифат» (955).

[3] Навели його ал-Ляляка‘ї в «Шарх усуль і'тікад» (665) та ал-Байгакі в «аль-Асма ва-с-сифат» (868).

відповів: «Піднесення на Троні відоме. Як саме це сталося невідомо. Віра в це є обовязком, а запитання "як?" про це — нововведенням». Після цього він сказав тому, хто запитував: «Я бачу в тобі лише лиху людину!» — і наказав вивести його[1]. Також зі схожим змістом передається повідомлення від матері правовірних Умм Салями, нехай буде задоволений нею Аллаг[2].

І сказав імам Абу Абдуррахман ібн аль-Мубарак, нехай змилується над ним Аллаг: «Ми знаємо нашого Господа, Пречистого, як Того, Хто знаходиться над Своїми небесами, на Своєму Троні, відділений від Своїх творінь»[3].

Оскільки висловлювань вчених імамів на цю тему дуже багато, ми не маємо змоги повністю навести їх у цій книзі, але тому, хто хоче глибше вивчити це питання, варто звернутися до трудів учених Сунни. До таких праць належать: книга «Ас-Сунна» ʻАбдуллага сина імама Ахмада, книга «Ат-Таухід» видатного імама Мухаммада ібн Хузайми, книга «Ас-Сунна» Абу

---

[1] Навів аль-Ляллякаї в «Шарх Усуль аль-І'тікад» (664), і Абу Ну'айм в «Хільят аль-Авлія» (325/6), і аль-Байгакі в «Аль-Асма ва ас-Сифат» (867).

[2] Навів аль-Музакі в «Аль-Музаккіят» (29), і Ібн Батта в «Аль-Ібана» (120), і аль-Ляллякаї в «Шарх усуль і'тікад» (663).

[3] Навів його ад-Дарімі в «ар-Радд ʻаля аль-Джагмія» (67), і аль-Байгакі в «аль-Асма' уа ас-Сифат» (903).

аль-Касіма аль-Лялікаї ат-Табарі, книга «Ас-Сунна» Абу Бакра ібн Абу ‘Асіма, а також відповідь шейха аль-Ісляма Ібн Таймії жителям Хамата, відома як «Аль-Хамавія» — це велична праця, що містить у собі величезну користь, у якій він, нехай помилує його Аллаг, роз’яснив віровчіння послідовників Сунни, наводячи їх висловлювання та підтверджуючи їх достовірність раціональними і шаріатськими доказами, а також спростовуючи бачення їх опонентів.

І так само, у іншій своїй праці, яку назвали як «ат-Тадмурія», автор детально розкрив зміст і пояснив віровчення послідовників Сунни, спираючись на шаріатські та раціональні докази, а також навів спростування опонентів, що виявляє істину та розбиває хибність, які зрозумілі для кожного, хто вивчає ці питання з щирим наміром і бажанням пізнати істину. Отже, віровчення послідовників Аглю-с-Сунна ва-ль-Джама’а у питанні імен та атрибутів полягає в тому, що вони стверджують щодо Всевишнього Аллага те, що Він Сам затвердив щодо Себе у Своїй Книзі, або що затвердив щодо Нього Його посланець Мухаммад, мир йому і благословення Аллага, у своїй Сунні, — стверджують це без уподібнення Його творінням, і при цьому вони визнають Аллага,

Пречистого та Всевишнього, вільним від будь-якої схожості з Його творіннями — стверджують це без заперечення Його досконалих якостей. Завдяки такому підходу вони змогли уникнути будь-яких суперечностей.

І вони діяли згідно з усіма доказами завдяки успіху, дарованому Аллагом. Закономірність Аллага, Пречистого та Всевишнього, полягає в тому, що кожному, хто міцно тримається істини, з якою Він посилав Своїх посланців, докладає для цього максимум зусиль і виявляє щирість перед Аллагом у своїх пошуках, Він неодмінно дарує успіх у пізнанні істини та робить його докази очевидними, як і сказав Всевишній:

﴿بَلۡ نَقۡذِفُ بِٱلۡحَقِّ عَلَى ٱلۡبَٰطِلِ فَيَدۡمَغُهُۥ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٞ...﴾

﴿Однак, Ми вдаряємо істиною по брехні, і вона розбиває її, і ось — та зникає!﴾

[Сура Аль-Анбія (Пророки): 18].

Всевишній сказав:

﴿وَلَا يَأۡتُونَكَ بِمَثَلٍ إِلَّا جِئۡنَٰكَ بِٱلۡحَقِّ وَأَحۡسَنَ تَفۡسِيرًا ٣٣﴾

﴿І щоразу, коли багатобожники наводять тобі якусь притчу в ролі сумнівного доказу на їх переконання, то їм у відповідь Ми наводимо істину, яка більш очевидна та красномовна за їх слова﴾

[Сура Аль-Фуркан (Розрізнення): 33].

І так само будь-хто, хто суперечить переконанням послідовників Сунни (Аглю-с-Сунна ва-ль-Джама'а) щодо імен та атрибутів Аллага, неминуче вступає в суперечність із текстами Корану, Сунни та логічними аргументами, а також стикається з очевидними протиріччями у всьому, що він підтверджує і заперечує.

Аль-Хафіз Ібн Касір, нехай помилує його Аллаг, у своєму відомому тлумаченні згадав гарні слова з цього приводу, коментуючи слова Всемогутнього і Великого Аллага:

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ ٱللَّهُ ٱلَّذِى خَلَقَ ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَٱلْأَرْضَ فِى سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ ٱسْتَوَىٰ عَلَى ٱلْعَرْشِ...﴾

﴿Воістину, Господь ваш – Аллаг, Який створив небеса та землю із небуття, за Своєю мудрістю за шість днів, а потім піднісся над Троном так, як личить Його Величі﴾ [Сура Аль-А'раф (Огорожі): 54].

Доречно навести його слова тут через їхню велику користь, і він, нехай помилує його Аллаг, сказав:

«Щодо цього питання існує дуже багато думок, які важко розглядати в повному обсязі в цьому місці. Однак ми дотримуємося методу праведних попередників (ас-саляф ас-саліх):

таких, як Малік, аль-Ауза‘і, ас-Саурі, аль-Ляйс ібн Са‘д, аш-Шафі‘і, Ахмад ібн Ханбаль, Ісхак ібн Рахавайх та інших імамів мусульман, як у минулому, так і в сучасності. Їхній підхід полягав у прийнятті текстів такими, як вони є, без “як?”, без уподібнення і без заперечення. При цьому будь-яке уявлення, яке виникає в умах тих, хто уподібнює Аллага до Його створінь, є хибним і неприйнятним щодо Нього. Адже Аллаг не подібний жодному зі Своїх створінь.

﴿...لَيۡسَ كَمِثۡلِهِۦ شَيۡءٞۖ وَهُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلۡبَصِيرُ﴾

﴿Немає нікого і нічого подібного до Нього! І Він – Всечуючий, Всевидячий!﴾ [Сура Аш-Шура (Рада):11]. Більш того, як кажуть всі імами, наприклад, На‘їм ібн Хаммад аль-Хуза‘і, учитель аль-Бухарі: «Той, хто уподібнив Аллага Його творінням, став невіруючим. І той, хто заперечив те, що Аллаг описав Самого Себе, — той також впав у невір'я»[1], І в жодному разі в описах, які Аллаг навів про Себе чи які були передані від Його Посланця, немає уподібнення. Отже, той, хто підтвердив стосовно Аллага те, що прямо зазначено в ясних аятах і достовірних

[1] Передав аз-Загабі в «аль-‘Улюв» (464), а аль-Альбані в «Мухтасар аль-‘Улю» (с. 184) сказав: «Це достовірний існад, його передавачі — надійні й відомі».

хадісах, відповідно до величі Аллага, та відкинув будь-які недоліки, які не можуть бути притаманні Йому, — дотримався правильного шляху»[1]. Кінець слів Ібн Касіра, нехай помилує його Аллаг.

До віри в Аллага також входить переконання в тому, що Віра (Іман) — це слово та діло, вона збільшується через покірність і зменшується через гріхи. А також те, що не дозволено звинувачувати у зневірі нікого з мусульман за будь-які гріхи, що є меншими за багатобожжя чи зневіру, як-от перелюб, крадіжка, споживання лихварських відсотків, вживання алкогольних напоїв, неповага до батьків та інші великі гріхи, допоки людина не почне вважати їх дозволеними. Адже Аллаг, Пречистий Він і Всевишній, сказав:

﴿إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَغۡفِرُ أَن يُشۡرَكَ بِهِۦ وَيَغۡفِرُ مَا دُونَ ذَٰلِكَ لِمَن يَشَآءُ...﴾

﴿Воістину, Аллаг не пробачає багатобожжя, коли Йому прирівнюють рівних, але пробачає те, що менше цього, кому забажає!﴾

[Сура Ан-Ніса (Жінки): 48].

І також у хадісах-мутаватір від Посланця Аллага, мир йому і благословення Аллага, серед яких його слова:

[1] «Тафсір Ібн Касір» (3/426, 427).

«إِنَّ اللهَ يُخْرِجُ مِنَ النَّارِ مَنْ كَانَ فِي قَلْبِهِ مِثْقَالُ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ مِنْ إِيْمَانٍ».

«Воістину, Аллаг виведе з Пекла того, в чиєму серці є хоча б зернинка віри, подібна до зерна гірчиці».[1]

Друга основа: Віра в ангелів

Вона охоплює два пункти: Перший: Загальна віра в ангелів. Вона полягає в тому, щоб вірити в те, що в Аллага є ангели, створені для того, щоб підкорятися Йому, і що Він описав їх як:

﴿وَقَالُواْ ٱتَّخَذَ ٱلرَّحۡمَٰنُ وَلَدٗاۗ سُبۡحَٰنَهُۥۚ بَلۡ عِبَادٞ مُّكۡرَمُونَ ٢٦ لَا يَسۡبِقُونَهُۥ بِٱلۡقَوۡلِ وَهُم بِأَمۡرِهِۦ يَعۡمَلُونَ ٢٧ يَعۡلَمُ مَا بَيۡنَ أَيۡدِيهِمۡ وَمَا خَلۡفَهُمۡ وَلَا يَشۡفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ٱرۡتَضَىٰ وَهُم مِّنۡ خَشۡيَتِهِۦ مُشۡفِقُونَ ٢٨﴾

﴿І сказали багатобожники: «Милостивий узяв Собі дитину». Пречистий від цього! Навпаки, вони (ангели) — лише раби шановані.(26)

Вони не випереджають Його словом, і діють лише за Його наказом. (27)

Він знає те, що було до них, і те, що буде після них. Заступаються вони лише за тих, ким Він задоволений, а самі тріпочуть від страху перед Ним! (28)﴾ [Сура Аль-Анбія (Пророки): 26-28].

[1] [Хадіс навів аль-Бухарі (22) — від Абу Саїда аль-Худрі, нехай буде задоволений ним Аллаг].

Вони поділяються на різні категорії: серед них є ті, кому доручено носити Трон (аль-ʻарш), ті, хто оберігає Рай і Пекло, а також ті, хто записує діяння людей. Другий: детальна віра в ангелів, а саме — віра в тих, кого назвали Аллаг та Його Посланець, як-от: Джібріль, відповідальний за одкровення; Мікаіль, відповідальний за дощ; Малік, охоронець Пекла; та Ісрафіль, що сурмить у Ріг.

Також про них згадується в достовірних хадісах, один з яких передається в «Ас-Сахіх» від Айші, нехай буде задоволений нею Аллаг, що Пророк, мир йому і благословення Аллага, сказав:

«خُلِقَتِ الـمَلَائِكَةُ مِن نُورٍ، وَخُلِقَ الجَانُّ مِنْ مَارِجٍ مِنْ نَارٍ، وَخُلِقَ آدَمُ مِمَّا وُصِفَ لَكُم».

«Ангели були створені зі світла, джини створені з полум'я вогняного, а Адам був створений з того, що було описано вам».[1] Навів його імам Муслім у своєму «Сахіху».

Третя основа: Віра у книги, яка також включає два пункти:

Перший: загальна віра у Писання. А саме в те, що Аллаг зіслав Писання Своїм пророкам і посланцям для пояснення істини та заклику до

[1] [Передав Муслім (2996) від Айші, нехай буде задоволена нею Аллаг].

неї, як каже про це Всевишній Аллаг:

﴿لَقَدۡ أَرۡسَلۡنَا رُسُلَنَا بِٱلۡبَيِّنَٰتِ وَأَنزَلۡنَا مَعَهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ وَٱلۡمِيزَانَ لِيَقُومَ ٱلنَّاسُ بِٱلۡقِسۡطِ...﴾

﴿Вже Ми посилали посланців Наших з ясними знаменнями і разом з ними зіслали Писання, в якому Закон і Мірило істини, щоб люди дотримувалися справедливості﴾ [Сура Аль-Хадід (Залізо): 25].

Також Всевишній сказав:

﴿كَانَ ٱلنَّاسُ أُمَّةٗ وَٰحِدَةٗ فَبَعَثَ ٱللَّهُ ٱلنَّبِيِّـۧنَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنزَلَ مَعَهُمُ ٱلۡكِتَٰبَ بِٱلۡحَقِّ لِيَحۡكُمَ بَيۡنَ ٱلنَّاسِ فِيمَا ٱخۡتَلَفُواْ فِيهِ...﴾

﴿Спочатку люди були однією громадою і послав Аллаг пророків які були добрими вісниками, та застерігачами, і зіслав через пророків Писання з істиною, щоб розсудити між людьми в тому, в чому вони розійшлись із питань...﴾ [Сура Аль-Бакара (Корова): 213].

Другий: віра в конкретні Книги. А саме: віра в ті Писання, які назвав Аллаг, наприклад, Тору, Євангеліє, Псалтир і Коран. Ми переконані, що Коран є найвеличнішим і завершальним Писанням, яке підтверджує істинність попередніх одкровень і виступає свідком над ними. Саме Коран у поєднанні з достовірною

Сунною Посланця Аллага, мир йому і благословення Аллага, є тим керівництвом, якого мають дотримуватися всі люди і на якому повинно ґрунтуватися їхнє життя. Адже Пречистий Аллаг відправив Мухаммада, мир йому і благословення Аллага, як пророка до всього людства та джинів, ніспославши їм Коран, щоб вони судили згідно з ним. Він зробив Коран зціленням для тих недугів, що є в серцях, роз'ясненням усього, путівником, що веде прямим шляхом, і милістю для віруючих, як каже про це Аллаг Всевишній:

﴿وَهَٰذَا كِتَٰبٌ أَنزَلْنَٰهُ مُبَارَكٌ فَٱتَّبِعُوهُ وَٱتَّقُوا۟ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ﴿١٥٥﴾﴾

﴿І це — Писання, яке Ми зіслали благословенним, тож слідуйте за ним та стережіться покарання Аллага, щоб вас помилували!﴾ [Сура Аль-Ан'ам (Скот): 155].

І сказав Аллаг Пречистий:

﴿...وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ ٱلْكِتَٰبَ تِبْيَٰنًا لِّكُلِّ شَىْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَىٰ لِلْمُسْلِمِينَ﴾

﴿Ми зіслали тобі Книгу для роз'яснення всіх положень Закону, і як вірне керівництво для виходу з омани, милість для тих, хто увірує в Нього, і радісну звістку для тих, хто покорився Аллагу.﴾ [Сура Ан-Нахль (Бджоли): 89].

Також Аллаг Всевишній сказав:

﴿قُلْ يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ إِنِّى رَسُولُ ٱللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا ٱلَّذِى لَهُۥ مُلْكُ ٱلسَّمَٰوَٰتِ

وَٱلۡأَرۡضِۖ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ يُحۡيِۦ وَيُمِيتُۖ فَـَٔامِنُواْ بِٱللَّهِ وَرَسُولِهِ ٱلنَّبِيِّ ٱلۡأُمِّيِّ ٱلَّذِي يُؤۡمِنُ بِٱللَّهِ وَكَلِمَٰتِهِۦ وَٱتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمۡ تَهۡتَدُونَ١٥٨﴾

О Посланець, скажи:« О люди, воістину, я – посланець Аллага до вас усіх, посланець Того, Кому належить вся влада й управління над небесами й землею, немає нікого, гідного на поклоніння, крім Нього, і Який оживляє Свої творіння та умертвляє їх. Тож увіруйте в Аллага і Його посланця, – пророка, неписьменного, який вірить в Аллага і Його Слова, і йдіть за ним, адже тільки так ви підете прямим шляхом!» [Сура Аль-А'раф (Огорожі): 158]. І аятів із таким змістом у Корані багато.

Четверта основа: Віра в посланців

Вона також включає два пункти: Перший: загальна віра в посланців. Ми віримо, що Преславний і Всевишній Аллаг зіслав до Своїх рабів посланців, які були теж звичайними людьми з їх середовища, хто сповіщав їм радісні звістки, застерігав і закликав їх до істини. Ті, хто відповідав на їхній заклик, здобували щастя, а ті, хто противився їм, зазнавали розчарування та жалю. Останнім і найкращим посланцем серед них є наш пророк Мухаммад, син Абдуллага, мир йому і благословення Аллага, як каже про це Пречистий Аллаг:

﴿وَلَقَدۡ بَعَثۡنَا فِي كُلِّ أُمَّةٖ رَّسُولًا أَنِ ٱعۡبُدُواْ ٱللَّهَ وَٱجۡتَنِبُواْ ٱلطَّٰغُوتَ...﴾

﴿І вже Ми відправляли до кожного народу свого посланця, щоб він сказав їм: «Поклоняйтеся тільки одному Аллагу, і стороніться лжебога!»﴾ [Сура Ан-Нахль (Бджоли): 36]. Також Всевишній сказав:

﴿رُّسُلٗا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى ٱللَّهِ حُجَّةُۢ بَعۡدَ ٱلرُّسُلِ...﴾

﴿Посланців, які радують звісткою про винагороду від Аллага, і які застерігають від покарання Аллага, щоб не було для людей проти Аллага виправдувального аргументу після посланців﴾

[Сура Ан-Ніса (Жінки): 165]. Також Всевишній Аллаг сказав:

﴿مَّا كَانَ مُحَمَّدٌ أَبَآ أَحَدٖ مِّن رِّجَالِكُمۡ وَلَٰكِن رَّسُولَ ٱللَّهِ وَخَاتَمَ ٱلنَّبِيِّـۧنَ...﴾

﴿Мухаммад не є батьком жодного з ваших чоловіків, проте він — Посланець Аллага і останній з пророків﴾

[Сура Аль-Ахзаб (Союзники): 40].

Другий: детальна віра в посланців. Це означає вірити поіменно в тих, кого назвав Аллаг або чиї імена достеменно відомі від Посланця Аллага, мир йому і благословення Аллага, як-от Нух, Гуд, Саліх, Ібрагім та інші. Нехай буде мир і благословення Аллага їм, їхнім родинам та послідовникам!

П'ята основа: віра в Останній день

До нього входить:

віра в усе, про що повідомили Аллаг і Його Посланець, мир йому і благословення Аллага, стосовно подій після смерті, як-от випробування в могилі, муки чи насолода в ній. А також віра в події Дня воскресіння — великі потрясіння та труднощі, Міст (Сират), Терези (Мізан), розрахунок (Хісаб), винагорода та покарання, а також вручення сувоїв із записами діянь, коли одні отримають свою книгу в праву руку, а інші — у ліву або з-за спини.

Це також передбачає віру у Водойму (Хауд), яка була дарована нашому пророку Мухаммаду, мир йому і благословення Аллага, віру в Рай і Пекло, у те, що віруючі побачать свого Господа, Преславного і Всевишнього, та в те, що Він буде говорити з ними. А також віру в усе інше, що згадується у Благородному Корані та достовірній Сунні посланця Аллага, мир йому і благословення Аллага. Необхідно вірити в усе це і приймати так, як пояснив це Аллаг і Його Посланець, мир йому і благословення Аллага.

Шоста основа: Віра в Передвизначення

Ця віра включає чотири пункти:

Перший: віра в те, що Пречистий і Всевишній Аллаг знає все, що було і що буде. Він знає стан

кожного зі Своїх рабів, їхній наділ, терміни життя, вчинки та інші їхні справи. Нічого з цього не приховано від Нього, Преславного і Всевишнього, як каже про це Він, Пречистий:

﴿...وَٱعۡلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ بِكُلِّ شَيۡءٍ عَلِيمٞ﴾

﴿...і знайте, що Аллаг все знає про все!﴾
[Сура Аль-Бакара (Корова): 231].

Всемогутній і Великий Аллаг також сказав:

﴿...لِتَعۡلَمُوٓاْ أَنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ قَدِيرٞ وَأَنَّ ٱللَّهَ قَدۡ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيۡءٍ عِلۡمَۢا﴾

﴿...щоб ви знали, що Аллаг – Всемогутній, і що Аллаг охоплює кожну річ Своїм знанням﴾
[Сура Ат-Таляк (Розлучення): 12].

Другий: віра в те, що Аллаг записав усе, що Він передвизначив і постановив, як каже про це Всевишній:

﴿قَدۡ عَلِمۡنَا مَا تَنقُصُ ٱلۡأَرۡضُ مِنۡهُمۡۖ وَعِندَنَا كِتَٰبٌ حَفِيظُۢ ۝٤﴾

﴿Адже Ми знаємо, що земля віднімає від них, і в Нас є захищена Книга﴾ [Сура Каф: 4].

Також Всевишній Аллах сказав:

﴿...وَكُلَّ شَيۡءٍ أَحۡصَيۡنَٰهُ فِيٓ إِمَامٖ مُّبِينٖ﴾

﴿Кожну річ Ми порахували у Ясній Книзі!﴾
[Сура Йа Сін: 12].

Також Всевишній Аллах сказав:

﴿أَلَمۡ تَعۡلَمۡ أَنَّ ٱللَّهَ يَعۡلَمُ مَا فِي ٱلسَّمَآءِ وَٱلۡأَرۡضِۗ إِنَّ ذَٰلِكَ فِي كِتَٰبٍۚ إِنَّ ذَٰلِكَ عَلَى

ٱللَّهِ يَسِيرٌ ﴿٧٠﴾

﴿О Пророк, хіба ти не знаєш, що Аллагу відомо те, що на небі й на землі? Воістину, це все записано у Нього — у Писанні! Воістину, це для Аллага легко!﴾ [Сура Аль-Хадж (Хадж): 70].

Третій: віра в вирішальну волю Аллага Всевишнього. Таким чином, те, чого Він бажає — відбудеться, а того, чого Він не бажає — не відбудеться, як сказав про це Він, Пресвятий і Всевишній:

﴿...إِنَّ ٱللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَآءُ﴾

﴿Воістину, Аллаг чинить так, як побажає!﴾ [Сура Аль-Хадж (Хадж): 18]. Також Всемогутній і Великий Аллаг сказав:

﴿إِنَّمَآ أَمْرُهُۥٓ إِذَآ أَرَادَ شَيْـًٔا أَن يَقُولَ لَهُۥ كُن فَيَكُونُ ﴿٨٢﴾﴾

﴿Його повеління, коли Він бажає створити що-небудь — варто лише сказати йому: «Будь!» — і воно постає﴾

[Сура Йа Сін: 82]. І сказав Аллаг Пречистий:

﴿وَمَا تَشَآءُونَ إِلَّآ أَن يَشَآءَ ٱللَّهُ رَبُّ ٱلْعَـٰلَمِينَ ﴿٢٩﴾﴾

﴿Але ви нічого з цього не побажаєте, якщо тільки не побажає цього для вас Аллаг, Господь світів!﴾ [Сура Ат-Таквір (Згортання): 29]

Четвертий: віра в те, що Аллаг є Творцем усіх творінь. Немає іншого Творця, крім Нього, і

немає іншого Господа, крім Нього, як каже про це Сам Всевишній:

﴿ٱللَّهُ خَٰلِقُ كُلِّ شَيۡءٖۖ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيۡءٖ وَكِيلٞ ٦٢﴾

﴿Аллаг — Творець кожної речі, і Він над кожним сущим є Покровителем!﴾

[Сура Аз-Зумар (Натовпи): 62].

Також Всевишній сказав:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلنَّاسُ ٱذۡكُرُواْ نِعۡمَتَ ٱللَّهِ عَلَيۡكُمۡۚ هَلۡ مِنۡ خَٰلِقٍ غَيۡرُ ٱللَّهِ يَرۡزُقُكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلۡأَرۡضِۚ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَۖ فَأَنَّىٰ تُؤۡفَكُونَ ٣﴾

﴿О люди! Згадуйте про благодіяння Аллага вам! Чи є якийсь творець, окрім Аллага, який давав би вам прожиток із неба й землі? Немає божества гідного поклоніння, крім Нього. Але як же ви віддалені!﴾

[Сура Аль-Фатир (Творець): 3]

Таким чином, віра в Передвизначення охоплює віру в усі ці чотири аспекти, як це є переконанням Аглю-Сунна ва аль-Джама‘а. На відміну від тих, хто заперечує деякі з них серед людей нововведень.

До важливих питань правильного віровчення, якого дотримуються послідовники Сунни, належить любов заради Аллага і ненависть заради Аллага, дружба заради Аллага і ворожість заради Аллага. Це і є питання дружби та непричетності, і воно є частиною

віри в Аллага Всевишнього.

Віруючий любить віруючих і підтримує їх, водночас відчуваючи непричетність до невіруючих та відсторонюючись від них. А на чолі віруючих громади мусульман стоять сподвижники посланця Аллага, мир йому і благословення Аллага, як це закріплено в переконаннях Аглю-с-Сунна ва-ль-Джамаа, — вони люблять та підтримують їх, та вірять, що вони є кращими людьми після пророків на підставі слів пророка Мухаммада, мир йому і благословення Аллага:

«خَيْرُ القُرُونِ قَرْنِي ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُمْ ثُمَّ الَّذِينَ يَلُونَهُم».

«Найкраще з поколінь — моє покоління, потім ті, що йдуть за ними, а потім ті, що йдуть за ними».[1] [Аль-Бухарі (2697); Муслім (1718)].

Вони вважають, що найкращим серед них є Абу Бакр ас-Сіддік, потім ‘Умар аль-Фарук, потім ‘Усман Зу-н-Нурайн, а потім ‘Алі аль-Муртада, нехай Аллаг буде задоволений усіма ними. Після них ідуть інші десять сподвижників, які були обрадувані Раєм ще за життя, а потім і всі інші сподвижники, нехай Аллаг буде задоволений усіма ними. Послідовники Сунни утримуються від обговорення суперечок і

[1] Передали аль-Бухарі (3651) та Муслім (2533) — від Абдуллага ібн Мас'уда, нехай буде задоволений ним Аллаг.

розбіжностей, що виникли між сподвижниками, зберігаючи про них лише добру пам'ять. Вони переконані, що сподвижники в тих подіях керувалися щирим прагненням знайти істину через власне судження (іджтігад), і тому той із них, хто прийняв правильне рішення, отримає від Аллага подвійну винагороду, а той, хто припустився помилки — одну.

Вони люблять членів сім'ї Посланця Аллага, мир йому і благословення Аллага, які увірували в нього, і підтримують їх. Також вони шанують дружин посланця Аллага, мир йому і благословення Аллага, які є матерями правовірних, і закликають благословення та вдоволення Аллага для кожної з них.

Вони відсторонюються від шляху рафідитів, які ненавидять сподвижників Посланця Аллага, мир йому і благословення Аллага, ображають їх і надмірно звеличують членів сім'ї Пророка, підносячи їх вище того статусу, яким їх наділив Аллаг, Могутній та Величний. Так само вони відмежовуються від шляху насібітів, які шкодять членам сім'ї Пророка своїми словами або діями.

Усе, про що ми згадали, входить до складу положень вірного віровчення, з якою Аллаг направив Свого Посланця Мухаммада, мир йому і благословення Аллага. Таким є те віровчення,

яке слід сповідувати, за яке слід триматися, дотримуватися його та остерігатися всього, що йому суперечить. Це є віра спасенної групи — послідовників Громади та Сунни (Аглю-с-сунна ва-ль-Джама'а), про яку сказав пророк Мухаммад, мир йому і благословення Аллага:

«لَا تَـزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي ظَاهِرِينَ عَلَى الحَقِّ، لَا يَضُرُّهُمْ مَنْ خَذَلَهُمْ، حَتَّى يَأْتِيَ أَمْرُ اللهِ وَهُمْ كَذَلِكَ».

«Завжди буде група з моєї умми, яка буде перебувати на істині, і буде переможною. І не зашкодить їм той, хто залишить їх без підтримки, аж поки не прийде веління Аллага, а вони будуть у такому ж стані»[1]. В іншій версії хаідсу:

«لَا تَزَالُ طَائِفَةٌ مِنْ أُمَّتِي عَلَى الحَقِّ مَنْصُورَةٌ».

«Завжди буде група з моєї умми, яка буде перебувати на істині, і буде переможною»[2]. І сказав пророк Мухаммад, мир йому і благословення Аллага:

«افْتَرَقَتِ اليَهُودُ عَلَى إِحْدَى وَسَبْعِينَ فِرْقَةً، وَافْتَرَقَتِ النَّصَارَى عَلَى اثْنَتَيْنِ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً، وَسَتَفْتَرِقُ هَذِهِ الأُمَّةُ عَلَى ثَلَاثٍ وَسَبْعِينَ فِرْقَةً كُلُّهَا فِي النَّارِ إِلَّا وَاحِدَةً

[1] Передав це Муслім (1920) з хадісу від Саубана, нехай буде задоволений ним Аллаг.

[2] Хадіс передав Ібн Маджа (3952) від Саубана, і Ібн Хіббан (6714) та аль-Хакім (8653) визнали його достовірним.

فَقَالَ الصَّحَابَةُ: مَنْ هِيَ يَا رَسُولَ اللهِ؟ قَالَ: مَنْ كَانَ عَلَى مِثْلِ مَا أَنَا عَلَيْهِ وَأَصْحَابِي».

«Юдеї розділилися на сімдесят одну групу, християни розділилися на сімдесят дві групи, а ця громада мусульман розділиться на сімдесят три групи. Усі вони будуть у вогні, крім однієї». Тоді сподвижники запитали: «Хто це, о посланець Аллага?» Він відповів: «Це ті, хто дотримується того, чого дотримуюся я і мої сподвижники»[1].

Віровчення, яке суперечать вірному віровченню

Однак, є велика кількість тих, хто відступив від цього віровчення і протистоїть йому, і вони належать до різних течій. Серед них є ті, хто присвячує своє поклоніння ідолам, статуям, ангелам, праведникам, джинам, деревам, каменям та іншим творінням.

Ці люди не відгукнулися на заклик пророків, а навпаки, суперечили їм і чинили опір, подібно до того, як це робили курайшити та інші арабські племена за часів нашого пророка Мухаммада, мир йому і благословення Аллага.

[1] Передав ат-Тірмізі (2641), від Абдуллага ібн Амра, нехай буде задоволений ними Аллаг; аль-Манаві сказав у «Файд аль-Кадір» (5/347): «У ньому є Абдуррахман ібн Зіяд аль-Іфрікі, і аз-Загабі сказав: «Його визнали слабким», а аль-Альбані визнав його достовірним у «Сахіх аль-Джамі» (5343).

Вони зверталися до своїх об’єктів поклоніння з проханнями задовольнити їхні потреби, вилікувати хворих, дарувати перемогу над ворогами, тощо. Для цього вони приносили їм жертви та давали обітниці. Коли ж посланець Аллага, мир йому і благословення Аллага, засудив ці їхні дії та наказав їм присвячувати поклоніння виключно Аллагу, вони здивувалися цьому, відкинули його заклик і сказали:

﴿أَجَعَلَ ٱلْآلِهَةَ إِلَٰهًا وَٰحِدًا ۖ إِنَّ هَٰذَا لَشَىْءٌ عُجَابٌ ۝٥﴾

«Невже він перетворив богів на одного Бога? Воістину, це — однозначно, дивовижна річ!»

[Сура Сад: 5].

Пророк, мир йому і благословення Аллага, безупинно закликав їх до Аллага, застерігав від багатобожжя і роз'яснював їм істинну сутність їхнього хибного шляху. Завдяки цьому Аллаг наставив на прямий шлях тих, кого бажав наставити, і згодом люди стали входити в релігію Аллага натовпами. Таким чином, релігія Аллага взяла гору над усіма іншими віруваннями завдяки постійному заклику і тривалій боротьбі, яку вів посланець Аллага, мир йому і благословення Аллага, разом зі своїми сподвижниками, нехай буде Аллаг задоволений ними, та їхніми послідовниками,

які послідовали за ними найкращим чином.

Але, з часом ситуація змінилася, і невігластво охопило більшість людей, а значна частина з них повернулася до звичаїв часів доісламського невігластва (джагілії), надмірно звеличуючи пророків і праведників, звертаючись до них із благаннями, просячи у них допомоги та вдаючись до інших видів багатобожжя. Більшість навіть перестала розуміти справжнє значення слів «Ля іляга ілля-Ллагу, тоді як арабські язичники часів джагілії прекрасно розуміли його зміст. І нехай Аллаг убереже нас від цього!

І це багатобожжя продовжувало поширюватися серед людей аж до нашого часу через домінування невігластва і віддаленість від епохи пророчої місії.

Хибний шлях і невірне розуміння цих пізніх поколінь такий самий, як і у попередніх. Вони кажуть:

﴿...هَٰٓؤُلَآءِ شُفَعَٰٓؤُنَا عِندَ ٱللَّهِ...﴾

﴿і кажуть: «Це – наші заступники перед Аллагом».﴾ [Сура Юнус (Іона): 18].

А ще їх слова:

﴿...مَا نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلۡفَىٰٓ...﴾

﴿...Ми поклоняємося їм тільки для того, щоб

вони наблизили нас до Аллага якомога ближче!﴾

[Сура Аз-Зумар (Натовпи): 3]. Проте, Аллаг спростував ці сумнівні висновки, роз'яснивши, що кожен, хто поклоняється комусь іншому, ким би той не був, той вчинив прямий акт багатобожжя (ширк) та став невіруючим, як сказав Всевишній:

﴿وَيَعۡبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمۡ وَلَا يَنفَعُهُمۡ وَيَقُولُونَ هَٰٓؤُلَآءِ شُفَعَٰٓؤُنَا عِندَ ٱللَّهِ...﴾

﴿І поклоняються вони замість Аллага тим хибним божествам, які нічим не нашкодять їм, як і не принесуть їм ніякої користі, і кажуть: «Це – наші заступники перед Аллагом»﴾ [Сура Юнус (Іона): 18]. Також Всевишній Аллаг відповів їм на це ствердження ще так:

﴿قُلۡ أَتُنَبِّـُٔونَ ٱللَّهَ بِمَا لَا يَعۡلَمُ فِي ٱلسَّمَٰوَٰتِ وَلَا فِي ٱلۡأَرۡضِۚ سُبۡحَٰنَهُۥ وَتَعَٰلَىٰ عَمَّا يُشۡرِكُونَ ١٨﴾

﴿Скажи: «Невже ви хочете повідомити Аллагу про щось таке, на небесах і на землі, чого Він не знає? Пречистий Він, і Всевишній за все те, що вони додають Йому у співучасники, поклоняючись їм!»﴾ [Сура Юнус (Іона): 18].

У цьому аяті Аллаг Всевишній пояснює, що поклоніння комусь, окрім Нього, як-то пророкам, праведникам чи іншим, є великим

багатобожжям (ширком), навіть якщо ті, хто це робить, називають це іншим чином. Аллаг Всевишній каже:

﴿...وَٱلَّذِينَ ٱتَّخَذُواْ مِن دُونِهِۦٓ أَوۡلِيَآءَ مَا نَعۡبُدُهُمۡ إِلَّا لِيُقَرِّبُونَآ إِلَى ٱللَّهِ زُلۡفَىٰٓ...﴾

﴿А ті, які взяли собі покровителів (божеств), окрім Нього, кажуть: «Ми поклоняємося їм тільки для того, щоб вони наблизили нас до Аллага якомога ближче».﴾

[Сура Аз-Зумар (Натовпи): 3]. Потім Всевишній Аллаг відповів їм на це ще словами:

﴿...إِنَّ ٱللَّهَ يَحۡكُمُ بَيۡنَهُمۡ فِي مَا هُمۡ فِيهِ يَخۡتَلِفُونَۗ إِنَّ ٱللَّهَ لَا يَهۡدِي مَنۡ هُوَ كَٰذِبٞ كَفَّارٞ﴾

﴿Воістину, Аллаг розсудить між віруючими та невіруючими у День Суду щодо того, про що вони сперечалися! Воістину, Аллаг не веде прямим шляхом тих, які брешуть, які не вірують!﴾ [Сура Аз-Зумар (Натовпи): 3].

Таким чином, Аллаг роз'яснив, що спрямування будь-якого виду поклоніння до когось іншого, крім Нього — чи то через мольби, чи через почуття страху, чи через плекання надії на них, або інші подібні дії — є виявом зневіри в Нього. Він також повністю відкинув їхні зазіхання на те, що ці ідоли або вигадані божества мають силу наблизити їх до Аллага, адже шлях до Нього лежить через щире

єдинобожжя без жодних посередників.

Також, серед невірних переконань, які суперечать істинній вірі та тому, що принесли посланці, мир і благословіння Аллагу їм усім, є ті, які поширюють атеїсти сучасності. Йдеться про прихильників Маркса, Леніна та інших проповідників атеїзму і зневіри, незалежно від того, як вони це називають: соціалізм, комунізм, баасизм чи інші назви. Основою їхніх переконань є ствердження, що "немає Бога, а життя — це лише матерія".

Серед основ їхніх переконань також є заперечення воскресіння після смерті, існування Раю і Пекла, а також відмова від віри у всі небесні релігії. Той, хто ознайомиться з їхніми творами та дослідить їхні переконання, напевно, дійде до висновку у цьому. Але, без сумніву, ці переконання суперечать усім небесним релігіям і ведуть своїх послідовників до найгірших наслідків як у цьому світі, так і в житті після смерті.

Серед переконань, що суперечать істині, є ті, яких дотримуються деякі представники суфізму. Вони вірять, що деякі з тих, кого вони називають «святими» (аулія`), нібито беруть участь у керуванні справами світу і мають владу над його подіями. Вони називають їх «кутбами» (стовпами), «автадами» (опорами), «агвасами»

(помічниками) та іншими іменами, які вони самі вигадали для ролей цих уявних божеств. Це є багатобожжям у Господстві (рубубія) і одним із найогидніших видів багатобожжя щодо Всевишнього Аллага.

Той, хто замислиться над багатобожжям перших поколінь часів невігластва та порівняє його з багатобожжям, поширеним серед пізніших поколінь, виявить, що багатобожжя останніх є значно серйознішим. Пояснення цього полягає в наступному: Невіруючі араби за часів доісламського невігластва (джагілії) відрізнялися двома рисами: Перша: вони не долучали співтоваришів у Господстві, а їхнє багатобожжя було лише в поклонінні. Адже вони визнавали, що Аллаг є єдиним Господом, як сказав Всевишній:

﴿وَلَئِن سَأَلْتَهُم مَّنْ خَلَقَهُمْ لَيَقُولُنَّ ٱللَّهُ...﴾

﴿А якщо ти запитаєш їх (багатобожників), хто створив їх, то вони неодмінно скажуть: «Аллаг».﴾ [Сура Аз-Зухруф (Прикраси): 87].

Також Аллаг Всевишній сказав:

﴿قُلْ مَن يَرْزُقُكُم مِّنَ ٱلسَّمَآءِ وَٱلْأَرْضِ أَمَّن يَمْلِكُ ٱلسَّمْعَ وَٱلْأَبْصَٰرَ وَمَن يُخْرِجُ ٱلْحَىَّ مِنَ ٱلْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ ٱلْمَيِّتَ مِنَ ٱلْحَىِّ وَمَن يُدَبِّرُ ٱلْأَمْرَ ۚ فَسَيَقُولُونَ ٱللَّهُ ۚ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ ﴿٣١﴾﴾

﴿Скажи цим багатобожникам: «Хто наділяє вас їжею, посилаючи дощ з неба, та виводячи рослини із землі? Або хто розпоряджається слухом і зором, якими ви наділені? А хто виводить живе з неживого і виводить неживе з живого? Хто керує справами усього буття?». І скажуть вони у відповідь: «Усе це робить тільки Аллаг!». Так скажи їм: «Хіба ви не будете остерігатися Його покарання за ваше багатобожжя?﴾ [Сура Юнус (Іона): 31]. І аятів із таким змістом є дуже багато.

Друга: їхнє багатобожжя в поклонінні не було постійним, а проявлялося лише у часи спокою та добробуту. Тоді як у моменти труднощів і небезпек вони щиро зверталися лише до Аллага. Про що Всевишній Аллаг каже так:

﴿فَإِذَا رَكِبُواْ فِي ٱلۡفُلۡكِ دَعَوُاْ ٱللَّهَ مُخۡلِصِينَ لَهُ ٱلدِّينَ فَلَمَّا نَجَّىٰهُمۡ إِلَى ٱلۡبَرِّ إِذَا هُمۡ يُشۡرِكُونَ ٦٥﴾

﴿І коли вони пливуть на судні, то звертаються з благанням до Аллага від страху потонути штормі, щиро проявляючи перед Ним віру. А після того, як Аллаг рятує їх, даруючи благополучне повернення на сушу, вони знову починають додавати Йому співтоваришів.﴾

[Сура Аль-Анкабут (Павук): 65].

Що ж стосується багатобожників із пізніших поколінь, то вони додали два суттєві акти

багатобожжя до того ширку, який чинили перші покоління: Перший: долучення співтоваришів у тому, що стосується Господства Аллага. Другий: вчинення багатобожжя як у періоди добробуту, так і в часи труднощів. Це стає очевидним для тих, хто спілкувався з ними, вивчав їхні звичаї та бачив, що вони роблять біля могили Хусейна і Бадаві та інших в Єгипті, могили аль-Айдруса в Адені, аль-Гаді в Ємені, Ібн Арабі в Шамі та ‘Абд аль-Кадира аль-Джайляні в Іраку, а також інших відомих могил, які прості люди стали занадто звеличувати, спрямовуючи до них багато актів поклоніння, що є виключно правом Аллага Всемогутнього. До того ж мало хто з них засуджує ці дії та пояснює їм істинну суть єдинобожжя, з яким Аллаг зіслав Свого пророка Мухаммада, мир йому і благословення від Аллага, як і попередніх посланців, мир їм усім. Воістину, ми належимо Аллагу, і до Нього ми повернемося.

Серед переконань, що суперечать правильному вченню щодо імен і атрибутів Аллага, є переконання послідовників нововведень, таких як джагміти та му'тазіліти, а також тих, хто слідує їхнім шляхом у запереченні атрибутів Аллага, Славного І Величного.

Вони позбавляють Аллага, Пречистий Він,

згаданих Ним атрибутів досконалості та описують Його, Величний Він, якостями неіснуючих речей, неживих предметів або неможливих явищ — Аллаг вище над усим тим, що вони говорять, великим піднесенням.

Також, до цієї категорії людей відносяться і ті, хто заперечує одні атрибути, підтверджуючи інші, як, наприклад, аш'аріти. Стосовно цих людей можна сказати, що підтверджуючи одні якості Аллага та водночас відкидаючи інші через алегоричне тлумачення, вони стикаються з тими самими логічними запереченнями, яких намагалися уникнути. Адже ті аргументи, що вони використовують для заперечення одних атрибутів, можна повною мірою застосувати і до тих, які вони визнають, що свідчить про непослідовність їхнього підходу та суперечність їхніх висновків істинному змісту одкровення.

А що стосується послідовників Аглю-с-Сунна ва-ль-Джамаа, то вони підтверджують по відношенню до Аллага те, що Він підтверджує по відношенню до Себе або що підтверджує по відношенню до Нього Його посланець Мухаммад, мир йому і благословення від Аллага, з імен і атрибутів повною мірою.

Водночас вони визнають Його непричетним до схожості з твореннями — визнають так, як є,

уникаючи заперечення будь-яких Його якостей.

Вони діють таким чином згідно з усіма доводами, не спотворюючи і не заперечуючи їх. Таким чином, вони не допустили протиріч, у які потрапили інші, як це було зазначено раніше.

І це є шлях порятунку та щастя в цьому світі та у Вічному житті. Це і є прямий шлях, яким йшли попередники цієї Умми та її імами. Неможливо досягти успіху та благополуччя останнім поколінням мусульман інакше, як через те саме, що принесло успіх першим поколінням, а саме — через суворе слідування Корану та Сунні й повну відмову від усього, що суперечить їм. Просимо Всевишнього Аллага повернути Умму на правильний шлях, збільшити в ній кількість проповідників істини та дарувати успіх її правителям і вченим у боротьбі з багатобожжям, його викоріненні й застереженні від його засобів..! Воістину, Він — Всечуючий, Близький! А допомога — лише від Аллага, Його нам достатньо, і Він — найкращий Покровитель, і немає сили й волі, крім як від Нього! Нехай мир і благословення Аллага будуть з Його рабом і посланцем, нашим пророком Мухаммадом, його родиною та сподвижниками!

***

uk397v4.0 - 15/04/2026

رئاسة الشؤون الدينية بالمسجد الحرام والمسجد النبوي

رسالة الحرمين

Message of The Two Holy Mosques

Guidance content for the visitors of the Holy Mosque and the Prophet's Mosque in languages

978-603-517-698-9